

पूर्वमेघवाहनपर्वणिवेद्येवस्तुक्तं तद्देवनेधर्मबलादेवभवतीति यज्ञादिधर्मोवक्तव्यः सच कामकारविहितदारपरिग्रहाधीन इत्युक्त्वावक्तुं कुमंवादेप्रदक्षिणः तत्रापि कृत्वा गन्धार्थनञया शङ्खं यस्य चतुष्टयं तस्याग्निहोत्रं स्वर्गायनरकायेतरस्य चैति स्मृतैर्यज्ञागभृतात्मशक्तिः कृत्वा कुशतद्विभ्वनीर्थे ब्राम्हणमाहात्म्याभ्यामुक्ता अथ स्त्रीशक्तिर्देव्यशक्तिश्च महता प्रबोधनप्रसूयते तवतावदस्मिन्मन्यार्ये स्त्री

युधिष्ठिर उवाच स्त्रीणां स्वभावमिच्छामि श्रोतुं भरतसत्तम ॥ स्त्रियो हि मूलं दोषाणां लघुचिन्ता हिताः स्मृताः ॥१॥ भीष्म उवाच अत्राप्युदाहरंती ममिति हासं पुरातनं ॥ नारदस्य च संवादं पुंश्चल्यां पंचचूडया ॥२॥ लोका ननु चरन्सर्वो देवर्षिर्नारदः पुरा ॥ ददर्शींस्मरं ब्राम्हणीं पंचचूडामनिर्दितां ३ तां हस्वाचारुसर्वीणीं पत्रच्छाप्सरसं मुनिः ॥ संज्ञायो हृदिकश्चिन्मे ब्रूहि तन्मे स्मरमध्यमे ॥४॥ भीष्म उवाच एवमुक्त्वा थसा विप्रं प्रत्यवाचाथ नारदं ॥ विषये सति वक्ष्यामि समर्थो मत्पथं मे च मा ॥५॥ नारद उवाच नत्वा मविषये भेदे नियोक्ष्यामि कथं च न ॥ स्त्रीणां स्वभावमिच्छामि त्वनः श्रोतुं वरानने ॥६ भीष्म उवाच एतच्छ्रुत्वा वचस्तस्य देवर्षेरप्सरसमा ॥ प्रत्यवाच न ज्ञाक्ष्यामि स्त्रीसति निर्दिशतु स्त्रियः ॥७॥ विहितास्ते स्त्रियो याश्च या हृशाश्च स्वभावतः न मा मर्हसि देवर्षे नियोक्तुं कार्य ईदृशो ॥८॥ तामुवाच संदेवर्षिः सत्यं वदस्व मध्यमे ॥ मृषा वा देभवे दोषाः सत्ये दोषो न विद्यते ॥९॥ इत्युक्त्वा सा कृतमति रभवच्चारुहासिनी ॥ स्त्रीदोषांश्चाश्वतात्मन्या न भाषितुं संप्रचक्रमे ॥१०॥ पंचचूडोवाच कुलीनारूपवत्यश्वनाथवत्यश्वयोषितः ॥ मर्यादा सक्तमिष्टं तिस्रोदोषः स्त्रीषु नारद ॥११॥ न स्त्रीभ्यः किंचिदल्पं देपापीयस्तरमस्ति वै ॥ स्त्रियो हि मूलं दोषाणां तथा त्वमपि वेत्स्यह ॥१२॥ समाज्ञातानृद्धिमतः प्रतिरूपान्वशो स्थितान् ॥ पतीनंतरमासाद्य नालं नार्थः प्रतीक्षितुं ॥१३॥ असद्वर्मस्त्वयं स्त्रीणां मस्माकं भवति प्रभो ॥ पापीयसो नरान्ये ह्यलज्जो त्यक्त्वा भजामहे ॥१४॥ स्त्रियं हि यः प्रार्थयते स निर्वर्षे च गच्छति ॥ ईषश्च कुरुते संवां तमे वेच्छति योषितः ॥ अनर्थित्वा न्मनुष्याणां भयात्परिजनस्य च ॥ मर्यादायां ममर्योदाः स्त्रियस्तिष्ठंति न तृषु ॥१६॥ नासां कश्चिदगम्योस्ति नासां वर्यमिति श्वयः ॥ विरूपं रूपं तं वापुमानित्येव भंजते ॥१७॥ न भया न्नाप्यनुक्रोशान् नार्थे हेतोः कथं च न ॥ न ज्ञाति कुलसंबंधास्त्रियस्तिष्ठंति भर्तृषु ॥१८॥ यो वने वर्तमानो नामृष्टा भरणवाससो ॥ नारीणां स्वेरदृष्टीनां स्पृहयति कुलस्त्रियः ॥१९॥ याश्च शब्दह्रुमतारक्ष्यं ते दयिताः स्त्रियः ॥ अपिताः संप्रसज्जंते कुञ्जोधजडवामनैः ॥२०॥ पंगुष्वथ च देवर्षे ये चान्ये कुस्मिता नराः ॥ स्त्रीणां भगम्यो लोके स्मिन्नास्मि कश्चिन्महामुने ॥२१॥

दोषानेव दर्शयति स्त्रीणां मित्यादिना लघुचिन्ताः वायुवत् चलन्विताः ॥११॥ २॥ ब्राम्हणीं ब्राम्हणलोकस्थां ॥१३॥ ४॥ विषये च कुंयोग्यत्वे ॥१५॥ ६॥ ७॥ ८॥ ९॥ कृतमतिः वस्थामीति कृतनिश्चयाऽभवत् ॥१०॥ ११॥ १२॥ १३॥ १४॥ १५॥ १६॥ १७॥ १८॥ १९॥ २०॥ २१॥